

En aquells mateixos temps, en que no tothom feu lo que debia, entre clamoreix d'alguns, s'hi volgué axeigar una veu que per rahó de la protestació de qui l'emissia, debia considerar-se autorisada. Qui volia fer retrobar sa protesta, tenia trona peraferho, si no propria, del seu pare. Mes aquest, allavors era representant del senyor Ciurana en alguns plets que aquell tenia, y per consegüent ell, que tant fresh ens ha volgut dir, que pot trobarse **LO GERONÉS** «oblidado á salir en defensa del criterio opuesto por encargo de algún amig», se considerá obligat, segurament, á rebutxar un article escrit per son propi fill.

Era lo representant del senyor Ciurana en sos plets, lo Director d'**«El Diario de Gerona»**. Era l'articulista, l'arquitecte don Rafel Masó y Valentí.

L'article no pot llegir-se en **«El Diario de Gerona»**. Consta á n'el sempre independent, encare que modestíssim periódich **LO GERONÉS**, que acaba de ser injustament atacat per don Rafel Masó y Pagés.

Un manifest

El nostre distingit amic el diputat á Corts per Torroella de Montgrí, Josep Torras Sampol, ha publicat el manifest que va anunciar, el qual reproduïm á continuació:

Una carta de l'exgobernador de Girona senyor Moreno, dirigida a l'arcalde caciquista de Torroella de Mongri y publicada per aquest, m' obliga a parlar alt y clar respecte l'antiga qüestió del conreu del arrós al Baix Empordà no obstant l'inconvenient que sempre té que s'entéri l'enemic comú (que'n el present cas, són els arrossaires) d'interioritats que'ls hi poden servir per les seves gestions. Però'ls esmentats exgovernador y arcalde caciquista de Torroella ho han volgut y no m'es licit callar ni un moment més; una apreciació injusta y un concepte inexacte de l'un y la lluireia caciquista de l'altre, se-

ran, en tot cas, responsables de que posi fi al meu silenci.

Al Congrés, al miting y en la premsa a n'els Ministeris y en els altres centres burocràtics, he dit y deus rat diferentes vegades: primer, que'l conreu de l'arrós es del tot incompatible ab la «salut pública del Baix Empordà», per la falta en el pais, de condicions apropiades; segon que les condicions imposades eren «deficients e incomplertes», acusant en els que les havien dictades un desconeixement absolut dels principis de la ciencia, respecte al paludisme; y tercer queni tant sols les deficientes «condicions imposades se complien», benal contrari, se faltaba a elles.

No obtant tot això, no obstant la meva persistent campanya, no obstant les promeses en certes occasions fetes per als funcionaris de l'administració central, no hem obtingut justicia, encara, lo que'n gran part se deu, a no haver estat secondats els meus esforços, per la majoria caciquista de l'Ajuntament de Torroella y per altres que tenieu obligació be secondarme, y que tant els havia beneficiat en tems d'eleccions l'agitarse l'opinió ab motiu de la qüestió de l'arrós.

Res tè, en realitat, de particular que un diputat, no obstant tot el seu constant treball y mai minvat entusiasme, no hagi obtingut encara justicia en la qüestió del conreu de l'arrós, quant més de cinquanta diputats y senadors no n'hem obtingut tampoc encara per lo que respecta a la derogació de l'aborrida llei de jurisdiccions, ab tot y no haverhi cap interès particular a favor de dita llei, com hi es respecte al conreu de l'arrós, tant funest com la lley de jurisdiccions; doncs si aquesta ataca la dignitat del poble, aquell ataca 'l poble en la seva salut.

Y tot havent sentit molt pels esmentats motius, hagi de perdre forzosament un temps preciós, que millor fora dedicarlo á combatre á dit enemic comú, paso á ocuparme de la sorollosa qüestió del conreu de l'arrós, demanant abans dispensa als abitans de la part del districte no afectat pel repetit conreu (part que es inmensament major

que la que tant sen les conseqüencies del mateix que no dupto m'otorgaran en obsequi als seus germans que pateixen y com atenció á mi, que necesito aclarir moltes coses y fer públics determinats extrems.

EL CONREU DEL ARROS Y LES MEVES GESTIONS

El conreu del arrós y sa inmedia- ta consequencia, el paludisme, son de totes les qüestions qu'interesan al districte de Torroella, les que revesteixen més trascendental importància y que més m'han ocupat, ab tot y no afectar més que a una part relativament petita del districte. Com he tingut l'honor de exposar distintes vegades al Congrés—una d'elles al cap de tres dies d'haver promés el càrrec de diputat—sempre qu'en el Baix Empordà s'ha conreuat l'arrós, el paludisme s'ha desenrotllat ab formes més o menys intenses; casi sempre espantoses. El fet reial el fet històric es superior a tots els parers facultatius y a totes les disposicions oficials; sempre dit conreu ha produït a Torruella y comarca desastrosos efectes. Està encare en la memòria d'alguns la gran epidèmia dels anys 1835, 1836 y 1837. Va augmentar en un nail per cent les defuncions a la comarca; reduï de 170 a 60 els neixements que anyalmet se registraven a Torroella y amenassà acabar ab la població sana, com ho prova el fet de que essent d'uns 80 el nombre de minvons sorteables, quedaven reduïts a 5 y encara 4 d'ells inútils en l'any 1854, que corresponia als en un dels anys de l'epidèmia. En altres èpoques en que ha tingut lloch dit cultiu han passat coses semblants, lo que prova que la salut pública de la comarca de Torroella es del tot incompatible ab el conreu del arrós.

Al mateix Congrés, també, he repetidament demostrat que la legislació que regeix la materia es del tot antiquada, doncs es dels anys 1860 y 61, en que no's coneixia encare el gérmen del paludisme que's produït per un microbi descobert per Laveran en 1880; y per lo tant en 1860 y 1861 no's podien determinar, ab coneixement de causa les condicions exigibles. Més ni tan sols les condicions imposta-

des per dita legislació, s'han observat, ja qu'ella prescriu que les finques que's dediquin al conreu del arrós, no serveixin absolutament per a res més y que hi hagi aigua suficient; y no obstant això, s'han concedit permisos per a sembrar en finques aptes per a altres cultius y en les que hi falta l'aigua necessària.

Igualment, á la Cambra popular he tingut que indicar que, entre les condicions fixades no hi consten ni tant solsament les prescrites en el dictamen del Real Concil de Sanitat, com son la prèvia medició del aigua, la necessitat del desnivell dels terrenys, la neteja dels rius, l'ús de teles metàl·iques en les obertures dels edificis, etc. També he exposat al Parlament que algunes de les condicions proclamades per la ciencia y molt especialment per l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya, entre elles l'ús del petróli, y els petrolats, tant en ús á Itàlia y avuy á Cuba, no figuren en el parer de dit Reial Concil ni en les Reials Ordres de concessió, prova evident de que sempre la ciencia oficial es defectuosa y atrassada.

Me va contestar al Congrés, el Ministre de Foment; que s' havia procurat informacions fidels y autorizades, que 'ls papers tècnics mereixien tot el seu respecte: qu' havia pres y pendria mides en defensa de la salut pública, que les farie cumplir ab tot rigor; que 'ls expedients de permis quedariensense efecte sempre que la salut ho exigís, que si tornava el paludisme ab intensitat, se prohibiria el conreu y altres coses parecudes; sense volgut entrar als fons de la qüestió, com jo li demanaba ni contestar ab realitat á cap dels meus arguments que quedaren y queden en peu. Pera obligarlo á ferse càrrec dels mateixos y cansat jo de vaguetats y bones paraules, el vaig requerir, al Parlament, de que s' atengués y imítés una disposició del autorari Felip II, que ordonava que per cultivar arrós era precis que les tres quartes parts de la població de la comarca en qu'es hagueren de sembrar ho permetessin. Y el Ministre veyentse cullit, s'escapà com pogué, sense accedir á la meva petició, ab lo que's veu, ben clarament, que 'l poder ministerial d' are es á voltes més despòtic que 'l poder més autoritari

dels reys absoluts; tinguent rahó aquell que deya, que avuy tenim un rey absolut en cada ministeri y en cada centre burocràtic.

(Continuarà)

NOTICIES

DE L' AJUNTAMENT

Una filla del senyor Begudà va esser air mossegada per un gos den Joaquim Turón.

Per ordre del metje Sánchez està en observació.

Un gos den Miquel Pagés va mosregar una criatura.

Ha sigut posat en observació.

A la Plaça Sant Agustí y á la casa de la Viuda Vidal air á la nit varen robar un cabás amb diners, 3 arrobes de llangonises 10 kilos de botifarra dolsa, una capsà de cigarros y altres coses.

Els lladres no s'han trobat.

Ahir al carrer Sant Francisco un jove va donar un cop de bastó á una noia y va ferli sanc.

Aquesta va esser auxiliada á casa de l'alcalde de barri senyor Burch.

DEL GOVERN CIVIL

Diuen de Puigcerdà que en Francisco Pou y en Ramón Cerdà han sigut detinguts y posats á disposició del Jutjat per tenir mals antecedents y considerarsels autors de vari robos cometidos per aquella comarca.

Comuniquen de Figueres que va presentarse á l'inspecció de vigilància una dona auomenada Dolors Sais Hernández qui va denunciar á Josepha Darrea, manifestant que aquesta amb un revolver l'havia amenaçat á mort.

L'autoritat va personar-se á casa d'aquella, y efectivament varen trobar-li un revolver, el qual junt amb ella ha sigut posat á disposició del Jutjat el qui instruirà les oportunes diligències.

IMPREMPTA y LITOGRAFÍA

BENAGES Gmans. Carrer del Pavo, 6.—GIRONA

IMPRESIÓN DE TOTA CLASE DE SOBRES MEMBRETS PER A ARTES CIRCULARS REBUTS CHEQUES ESTATS FACTURES MEMORANDUMS TALONARIS TARGETES DE VIITA Y COMERS INVITACIONES MATRIMONI Y BATEIG ESQUELES DEFUNCIÓN PROGRAMES PERA TEATRE PROSPECES Y DEMÉS TREVALLS DE IMPREMPTA Y LITOGRAFÍA

PREUS SENS COMPETENCIA

Joan Campdepadrós
DEDICADA A LA FABRICACIÓ DE BOSSAS
DE PAPER Y DEMÉS ANEXO
ESPECIALITAT AB LES DE LUXO
ARTICLES PERA MOSTRADORS
ENVOLTORIS AB ELEGANTS DIBUXOS IMPRESSOS
EN PAPER BLANC, COLORS, INDIANAS
Y PERGAMINS
SORPRESSES Y DEMÉS OBJECTES DE FANTASIA

Representació exclusiva pera la província de les casas

Josep Bracóns
DEDICADA Á TARJS POSTALS
ARTÍSTIQU:
GRAN ASSURIT ENNOVETATS
CADA SETMANA
VENDAS AL PERIATOR

PROMTITUT Y ELEGANCIA

GRAN NOVETAT Y ASSURIT
EN TIMBRES DE GOMA
PREUS BARATÍSSIMS COM CAP ALTRE CASA
INMENS ASSURIT EN PAPERS
Y TARJETERIA DE DOL
ESPECIALITAT EN RECORDATORIS

PUBLICACIONS REBUDES

Hem rebut dos exemplars d'un llet de D. Ysidre Aguiló y Cortés titulat «Mejoras en el cultivo del vino», el qual es publicat per la Diputació Provincial de Girona. L'autor tracta extensament y amb molt bon gust aquest tema. L'autor, facilitarà gratuitament els que ho sollicitin, exemplars de questa obra.

VARIA

L'ha declarat en quiebra la societat de ripers y automòvils «La Catalana». El judici ha correspost al jutjat del Nort.

Se diu que entre 'ls principals acreadors figuren el Banc d'Espanya, y el de Barcelona.

Notícies rebudes d' Alcoy diuen que en aquell important centre industrial existeix una gran paralisió en el treball de les fàbriques de gèneros de llana, trovàntse molts obrers en la miseria.

Ha visitat nostra redacció el delegat dels estudiants de Saragossa Josep M^a. Barón, quins en compliment de la oferta feta a la Comissió Executiva del Centenari, enen a n'aquesta ciutat a donar una funció a benefici de la suscripció dels Setis. La funció, que segurament se farà la vinenta setmana, sembla serà molt concorreguda.

Ivan Sastrería JOSEP BACH
CARRER DE SANTA EUGENIA, NÚMERO 10
GIRONA

El que visita aquest establiment hi trovarà totes les novetats e temporada al enemics que economia, vritat y promptitud ab els carrecs.

Trajes, exclusivament à mida, de llana y estams desde 25 à 100 pesetes. Abrics à idem desde 30 à 100 pesetes; Capas desde 17 à 75 pesetes; Pantalons desde 13 à 30 pesetes.

Pera convenciers de que sols se paga el género, basta visitar l'establiment y comprar.

Tall elegant y esmerada confecció

TALISMAN para combatir con verdadero éxito todas las alopecias en general por rebeldes que se hayan mostrado a otros tratamientos, es la incomparable

Loción Capilar { **MÁGICA** Otein Abad

Cuantas personas usan un sólo frasco, con entusiasmo, enaltecen su eficacia y maravillosos efectos.

Es infalible para la regeneración del pelo, evitando su caída en todas las edades.

Poderoso vigorizador de los órganos mentales debilitados por excesivo trabajo intelectual, que ocasiona la prematura calvicie.

De indispensable aplicación á los niños para mayor desarrollo del cabello, que tanto embellece.

De venta en Droguerías, Farmacias, Perfumerías y Peluquerías.

PEDIDOS DIRECTOS A JOSÉ ABAD, LOCIÓN "MÁGICA" BARCELONA

Depositario exclusivo para la venta en toda la provincia de Gerona: Perfumería LA CRUZ ROJA, de F. de A. Roca. Plaza del Oli y Subida de Santo Domingo.—GERONA.

Mitj fadri caxista
se'n necessita un en la impremta
d'aquest diari.

ACEITE de Bacalao

Es tracta de construir al Pla de Bages una o varies fàbriques de destilació d' espírit de vi. Al efecte, una comissió d' agricultors de la comarca ha anant á Igualada á veure l' important Cooperativa d' espírits vinids que allí funciona.

E. FONTBERNAT I VERDAGUER
ESTÉTICA de la SARDANA

Preu 20 cts.—De venta á la mateixa administració d'aquest diari.

Registre civil

Servicio de LA NEOTAFIA Cort-Real, 18

DEFUNCIONS ocorregudas des de el dijous a les 12 al divendres a les 12.

NAIXEMENTS: Nens, 2. — Neñas, 0.

DE CULTURA GIRONINA

Biblioteca pública provincial

En els baixos d' la Institut general y técnic.—Consta d' uns 20.000

Mercat de Girona

Dissape 30 Janer de 1909

Blat	de	28	a	27	00	kilos
Ordi	•	16	a	15	,	,
Civada	•	21'50	a	20'50	,	,
Blat de Moro	•	24	a	23	,	,
Fasols	•	39	a	33	,	,
Faves	•	24'50	a	23'50	,	,
Cigrons	•	150	a	50	,	,
Arròs	•	70	a	45	,	,
Garrofes	•	18	a	17	,	,
Palla	•	7	a	0	,	,
Patates	•	12	a	11	,	,
Olis	•	155	a	130	,	,
Vins	•	17	a	13	,	,
Formatges	•	2'50	a	0	,	,

BESTIAR

Vaques de 400 a 300 pesetes

Bous de 500 a 400

SEGURS INCENDIS y VIDA

AGENT: **D. Félix Solá**

Carrer Sta. Clara, núm. 3, 1.er — GERONA

S. Alegri Santana
Instalaciones mecánicas
y eléctricas

Plassa de la Constitució. GIRONA

M. del Carme Benages

PLANXADORA

CERVANTES, 2, ENTRESSOL. GIRONA

Grau Romanaty
de Hígado

Bromo - Iodo - Fosto - Tanizado

PRECIO 2 PESETAS

De venta en todas las farmacias y droguerías

"	Amortisable 5 per 0, comp.	102'40
"	4 "	92'40
Accions f-c d' Alicant, fi de mes.	96'10	
" f-c. Nort d Espanya, fd.	77'20	
" f-c. d'Orense.	28'75	
" Banc Hispá-Colonial.	75'75	
Oblig. Deute Municipal, 1899-05.	97'50	
" " 1906 .	97'25	
" f-c. Almansa a P. y T. 5 ojo.	105'75	
" f-c. Villalba a Segovia 5 ojo.	105'75	
" f-c. Tar-Bar.-F. 2 y 1/4 ojo.	58'50	
" f-c. M. Z. y A.	108'00	
" f-c. M. Z. y A. . 4 y 1/2 ojo.	104'25	
" f-c. M. Z. y A. . . 4 ojo.	98'85	
" Tabacs Filipinas. . 4 1/2 ojo.	98'60	
" Port de Barcelona 4 1/2 ojo.	105'25	

BORSA DE PARIS

Deute Exterior. 4 ojo.	96'15
Rus. 5 ojo.	99'00
Alacant.	41'00
Accions Nort d Espanya.	332'00
Frans.	11'50

LO GERONES

Zipo-Litografia, Benages Gmns. — Pav. 6

